

103 981

Ministerstvo kultury

Národní památkový ústav
Maltézské náměstí 1 ústřední pracoviště
118 11 Praha 1 Valdštejnské nám. 3/162, Praha 1

telefon: 257 085 111
fax: 224 318 155
e-mail: epodatelna@mkcr.cz

Obec Jestřebí
Jestřebí 14
471 61 Jestřebí

Došlo - 1 -07- 2010

Čj. 5414

Přílohy: 1/4 Odd: E815 VP

Váš dopis značky

Náša značka Vyřizuje / linka
č. j. MK 1938/2010 OPP Mgr. Tereza Maříková

V Praze dne
10.2.2010

**Věc: Dlážděná cesta a studánka v Pavlovicích, obec Jestřebí, okr. Česká Lípa,
Liberecký kraj – prohlášení za kulturní památku**

V příloze Vám zasíláme rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 1938/2010 OPP ve výše uvedené věci.

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Ministerstvo kultury
odbor památkové péče
Maltézské náměstí 1
118 01 Praha 1 - Malá Strana
IČO: 00023671 ③

Příloha: 1x rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 1938/2010 OPP

Na vědomí po nabytí právní moci:

1. Národní památkový ústav, ústřední pracoviště
2. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci
3. Krajský úřad Libereckého, oddělení památkové péče
4. Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad – oddělení pam. péče
5. Katastrální úřad pro Plzeňský kraj, Katastrální pracoviště Česká Lípa
6. Občanské sdružení Pavlovická cesta
7. vlastní

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1

telefon: 257 085 111
fax: 224 318 155
e-mail: epodatelna@mkcr.cz

V Praze dne 10.2.2010
Č. j.: MK 1938/2010 OPP

Rozhodnutí nabylo právní moci: 21.6.2010

za správnost: [Signature]

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní památkové péče rozhodlo ve věci prohlášení dlážděné cesty a studánky v Pavlovicích, okr. Česká Lípa, Liberecký kraj, za kulturní památku.

Účastníkem v tomto řízení je podle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění, vlastník věci: Obec Jestřebí, Jestřebí 142, 471 61 Jestřebí, IČO: 00260878.

Ministerstvo kultury podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění **prohlašuje** dlážděnou cestu s pozemkem p.p.č. 1433/1 a s částí pozemku p.p.č. 1439/1 vymezeném od svého počátku na východní straně a ukončeném na západní straně při vyústění do návsi dvěma zaměřenými body souřadnicového systému JTSK: bod A – X:727088 Y:987907, bod B – X:727081 Y:987931; a tzv. knížecí studánku na pozemku p.p.č. 162/1 v k.ú. Pavlovice u Jestřebí, obec Jestřebí, okr. Česká Lípa, Liberecký kraj, za kulturní památku.

Odůvodnění:

Charakteristika, popis:

Dlážděná cesta spojuje horní Pavlovice se studánkou umístěnou v údolí Švábského potoka v Popelově. Studánka je velmi úzce spjata s existencí dlážděné cesty. Vznik cesty a studánky je datován do 1. poloviny 17. století, tedy do doby, kdy Pavlovice vlastnil Albrecht z Valdštejna. Vznik barokní dlážděné cesty svědčí o dřívější bohatosti a významu obce Pavlovice. Dlážděná cesta plnila funkci jediné komunikace, která umožňovala zásobování obce pitnou vodou. Cesta prochází krásným úvozem z pískovcových skal.

Dlážděná cesta barokního původu je dlouhá cca 500 m a její současná úprava pochází pravděpodobně z 19. století. Dlážděna je z čedičových valounků, ve svém horním úseku i částečně pískovcem. V několika místech v horní části cesty je povrch novodobě vyspraven asfaltem. V obci Pavlovice začíná dlážděná cesta na návsi, severně od kostela. Odtud klesá směrem k jihovýchodu do terénu úvozu mezi parcelami jednotlivých domů. Asi po 100 metrech za stálého klesání se cesta stáčí k východu a posléze k severovýchodu. Tímto směrem

s mírným prohnutím cesta vyúsťuje v údolí Švábského potoka. Ve své horní části od návsi Pavlovic cesta probíhá mezi jednotlivými domy, pak vede mírným úvozem vyježděným ve skále a poté navazuje úsek, kde je cesta ze své jihovýchodní strany zpevněna tarasní zdi z pískovcových kvádrů. Odvodnění cesty je řešeno kanálkem, jenž se v horní části cesty táhne po její severovýchodní straně. Potom přechází na druhou stranu a pokračuje po jihovýchodní straně podél skály a pak v mírném pravoúhlém korytě podél tarasní zdi. Po mírném esovitém průhybu délky asi 80 metrů cesta míjí tři domy po jihovýchodní straně a pokračuje hlubokým úvozem vysekaným v pískovcových skalách. V nejvyšších místech (asi v 170 metrů dlouhém zářezu) skalní stěny dosahují výšky až čtyři metry. Po jihovýchodní straně podél skalní stěny běží poměrně hluboký pravoúhlý odvodňovací kanál, zpevněný pískovcovými kvádry. Ve spodní části cesta vyúsťuje do rozevírajícího se údolí s rozeklanými skalisky. Odvodňovací kanál je ve své spodní části od cesty oddělen čedičovými kamennými patníky.

Při vyústění dlážděné cesty v dolní části, asi 50 metrů severozápadně od mostku přes Švábský potok, se nachází nad vývěrem pramene barokní stavba tzv. Knížecí studánka. Architektonicky ztvárněná studánka sloužila jako zdroj pitné vody dopravované po dlážděné cestě nahoru do Pavlovic. Studánka ve tvaru hranolu na obdélném půdorysu je postavena z pískovcových kvádrů. Ukončena je zatravněnou pultovou střechou skloněnou ke svahu. Hlavní průčelí je otočeno do údolí. Toto průčelí je nad pramenem prolomeno poměrně hlubokou, segmentově zaklenutou, nikou. Pod touto klenbou je umístěn kamenný bazének pro nabírání vody. Hlavní průčelí je korunováno bohatě profilovanou římsou, zalamující se částečně i do boků stavby. Nad římsou vystupuje atika, složená z opracovaných pískovcových kamenů. Voda do studánky přitéká z otvoru uprostřed ve spodní části zadní stěny niky a odtéká do Švábského potoka středem mezi čtyřmi velkými pískovcovými kvádry umístěnými před stavbou.

Podnět k prohlášení dlážděné cesty za kulturní památku podávala Obec Jestřebí v roce 1995. Ministerstvo kultury si vyžádalo posouzení podnětu a odborné zpracování návrhu na prohlášení od Národního památkového ústavu. Odborně dopracovaný návrh na prohlášení dlážděné cesty a studánky za kulturní památku, obdrželo Ministerstvo kultury od Národního památkového ústavu, ú.o.p. v Liberci, v roce 2008, kompletně dopracovaný včetně zaměření v roce 2009. Zároveň podnět k prohlášení studánky podalo občanské sdružení Pavlovická cesta dne 17.8.2009. NPÚ, ú.o.p. v Liberci, odůvodňuje památkovou ochranu cesty následovně: *„Jedná se o poslední zachovalou dlážděnou cestu v okrese Česká Lípa, která navíc podtrhuje dřívější význam a bohatost obce Pavlovice. Jediná srovnatelná obdobná cesta v obci Loubí byla před několika lety zaasfaltována. Svým autentickým zachováním a promyšleným technickým provedením se jedná o pozoruhodný stavebnětechnický historický prvek.“* V případě studánky byla památková ochrana zdůvodněna takto: *„Jedná se o výjimečně dobře zachovalý doklad zásobování významné hospodářské obce stojící na náhorní plošině vodou z vydatného pramene v údolí. Architektonicky ztvárněná studánka sloužila jako zdroj pitné vody dopravované po dlážděné cestě do obce. Úzké vazby těchto dvou technických památek, jejich historický účel a jejich nejméně barokní stáří z nich činí pozoruhodné památky nadregionálního významu.“* Ministerstvo kultury odborně dopracované podněty vyhodnotilo, shledalo je důvodnými a zahájilo ve věci správní řízení.

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl o podání návrhu písemně vyrozuměn vlastník věci navržené na prohlášení za kulturní památku: Obec Jestřebí, Jestřebí 14, 471 61 Jestřebí (dopis převzala dne 1.9.2009). Vlastník se k zahájení řízení písemně vyjádřil negativně a sdělil Ministerstvu

kultury, že „...zásadně nesouhlasí se zařazením komunikace mezi kulturní památky bez uznání výjimky pro stavbu kanalizačního řádu.“

Podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, se k problematice prohlášení věci za kulturní památku dne 10.9.2009 pod značkou SÚ/120685/2009/Stlou vyjádřil odbor památkové péče Městského úřadu Česká Lípa, který souhlasil s prohlášením věci za kulturní památku, s odůvodněním, že: *„Jedná se o poslední zachovalou dlážděnou cestu na Českolipsku, která navíc podtrhuje dřívější význam a postavení obce Pavlovice. Dnes je cesta součástí turisticky zajímavé krajiny v okolí Holanských rybníků, obory Kozlí roh se zámečkem označeným jako Vřísek a údolí Švábského potoka.“*

Dále se k problematice prohlášení věci za kulturní památku dne 21.9.2009 pod značkou KULK 57755/2009 vyjádřil Krajský úřad Libereckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, a s prohlášením za kulturní památku souhlasil. Ve svém vyjádření uvádí: *„Jedná se o autenticky dochovanou cca 500 m dlouhou dlážděnou cestu, která nemá v současné době, vzhledem k necitlivým obnovám v jiných obcích, v regionu obdoby... U severního konce cesty v údolí Švábského potoka se nachází do svahu zapuštěná studánka vyzděná z pískovcových štuků... Architektonické ztvárnění studánky je zajímavé a svým charakterem zcela neodpovídá čistě utilitárnímu venkovskému prostředí.“*

Dne 6.10.2009 proběhlo místní šetření, kterého se zúčastnili zástupci vlastníka, zástupci oddělení památkové péče a stavebního úřadu Městského úřadu v České Lípě, zástupci NPU, ú.o.p. v Liberci, zástupci občanského sdružení Pavlovická cesta i zástupce projektanta. Po prohlídce předmětné cesty a studánky bylo konstatováno, že objekty zcela jistě vykazují památkové hodnoty, přičemž všechny zúčastněné strany trvaly na svých původních stanoviscích.

Dopisem doručeným vlastníkovvi dne 25.1.2010 mu bylo v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Vlastník se k prohlášení za kulturní památku vyjádřil následovně:

„Obec Jestřebí ve svém vyjádření odkazuje na dřívější stanovisko ze dne 14.9.2009, jehož důvody upřesňuje o sdělení technologie výkopových prací při provádění stavby kanalizace obce Pavlovice. Technologii navrhla firma Voka Zahrádky, která má dlouholetou praxi ve stavbách inženýrských sítí.“

Stávající dlažba bude odstraněna v šíři 1,5 m, rýha pro pokládku potrubí ve skalním podloží bude prováděna skalní frézou TEREX WS 45 osazenou na kolovém rypadlu KOMATSU PW 160-7. Bude provedena rýha v šíři max. 1 m, v místě kanalizačních šachet bude rozšířena na 2m, bude provedena pokládka potrubí včetně lože a obsypu potrubí, potrubí zasypáno a po vrstvách provedeno zhutnění zásypu. Následně bude povrch zpět zadlážděn použitím původního materiálu. Při dláždění bude zpracován i odstraněný kamenný materiál z horní již poškozené části cesty tak, aby bylo dosaženo prodloužení spodní části dlážděné cesty z původního dlažebního kamene. Při úpravě zbylé vrchní části cesty bude použito standardního povrchu se snahou o pokračování odvodňovacího koryta vedle cesty tak, aby povrch dlážděné cesty nebyl narušován proudem stékající vody z vyšších poloh obce.

Obec z důvodu zachování celistvosti a vzhledu dlážděné cesty upouští od záměru umístit zde čističku odpadních od a ponechá její původní povolené umístění mezi cestou a studánkou ve Švábském údolí. Čistička odpadních vod je podzemní o velikosti cca 2,5 x 8 m, na povrchu vyčnívají pouze 3 poklopy jednotlivých jímek. Švábský potok, do kterého bude

ústit přečištěná voda, je položen níž a nejedná se o zátopové území, proto nehrozí případné zatopení čističky. Nad zemí je umístěn pouze pilířek na elektrickou energii a malý kompresor, který může být pohledově zakryt odpovídající stavbou, celé zařízení bude oploceno. Stav odtékající vody z čističky bude dle provozního řádu pravidelně kontrolován.

V případě, že obec bude nucena hledat jinou trasu kanalizačního řádu, bude znehodnocena dosavadní pořízená projektová dokumentace v částce přes 400000,- Kč, nové náklady na alternativní trasu budou vyšší i z důvodu, že se jedná o delší vedení řádu a průchod k vodoteči bude nutné vystřílet ve skále.

Plošné použití domovních čističek v obci je zamítnuto Severočeskými vodovody a kanalizacemi z důvodu umístění obce na okraji spodního ložiska pitné vody Severočeská křída a nevhodného geologického podloží.

V případě, že nebude zajištěno odkanalizování obce, je znemožněn další její rozvoj a obec nesplní podmínku životního prostředí na likvidaci odpadních vod.

Podmínkou pro výstavbu kanalizace je získání dotace na výstavbu kanalizace na základě vydaného stavebního povolení, jehož ustanovení v rámci ochrany kulturní památky, je obec ochotna splnit a o stav kulturní památky nadále pečovat v rámci svých finančních možností. Vedení obce předpokládá, že za současného stavu techniky, je možné skloubit výstavbu kanalizace s existencí kulturní památky a stanovit při vyhlášení kulturní památky regulativy a výjimku pro stavbu kanalizačního řádu.

V opačném případě obec lituje, ale nesouhlasí s vyhlášením výše citované dlážděné cesty za kulturní památku.

Dlážděná cesta zcela jednoznačně vykazuje znaky velmi hodnotné kulturní památky, která dokládá určité historické období a dokumentuje způsob technického stavitelství té doby a je jedinou dochovanou památkou svého druhu v celém regionu Českolipska. Vzhledem k výše uvedeným námitkám vlastníka, Ministerstvo kultury podotýká a upozorňuje na skutečnost, že prohlášení věci za kulturní památku není nijak v rozporu s jejím běžným užíváním a neznamena zákonzervování věci do současného stavu bez možnosti šetrných odůvodněných zásahů do věci. Kulturní památku lze opravovat, rekonstruovat či jiným způsobem stavebně-technicky upravovat na základě závazného stanoviska příslušného orgánu státní památkové péče. V případě jakéhokoliv zásahu do kulturní památky je samozřejmě nutné zohlednit hodnoty této věci a přistupovat k její úpravě s co největší mírou citlivosti dle odborného názoru. V ojedinělých výjimečných případech, kdy neexistuje jiné stavební řešení a je nutné do kulturní památky zasáhnout, musí se toto dít s co nejmenší možnou mírou jejího poškození a eliminovat degradující zásahy tak, aby kulturní hodnoty památky zůstaly v co největší možné míře zachovány.

Veškeré zásahy do kulturní památky se řeší podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, tedy dle závazného stanoviska příslušného orgánu státní památkové péče. Ministerstvo kultury v tomto řízení podle § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči objektivně zhodnocuje, zda-li předmětná věc vykazuje znaky kulturní památky. Obecné vyjádření k úpravám kulturních památek je již citováno výše. Konkrétní zamýšlený zásah či úpravu kulturní památky posuzuje příslušný orgán státní památkové péče. Tento orgán bude každý zamýšlený stavební záměr individuálně posuzovat z hlediska zájmů státní památkové péče a v následném závazném stanovisku vyjádří, zda zamýšlené stavební práce na kulturní památce jsou hlediska zájmů státní památkové péče přípustné a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést. Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru. Při vydávání uvedeného závazného stanoviska bude tento orgán pečlivě dbát rovněž principů proporcionality, legitimního očekávání, ochrany vlastnických práv nabytých v dobré víře a rovnosti všech účastníků tak, aby našel citlivý a vyvážený kompromis mezi veřejným zájmem na ochraně kulturního dědictví, a dalších

příslušných předpisů na straně jedné a zájmy vlastníků věci na straně druhé a aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu a konečně aby při posuzování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

Na základě výše uvedených podkladů dospělo Ministerstvo kultury k tomuto závěru: Dlážděná cesta spolu se studánkou tvoří zcela výjimečný soubor reprezentující technické památky barokního stáří. Dlážděná cesta ze 17. století, jejíž současná podoba je pravděpodobně výsledkem úprav 19. století, je minimálně na území Českolipska jedinou dochovanou dlážděnou cestou svého druhu. Cesta je zasazená do zcela úchvatného přírodního prostředí, do lesní scenérie s pískovcovými skalisky, a spolu s historickým sídlem Pavlovice vytvářejí pozoruhodné *genius loci* této kulturní krajiny. Stejně jako každý vesnický sídelní útvar byl v minulosti charakterizován úzkou vazbou na okolní krajinu, tak i velmi hodnotná památkově zajímavá obec Pavlovice, je těsně spjata se svým okolím. Právě dlážděná cesta a studánka spolu s venkovským sídlem zasazené do okolní krajiny tak společně vytváří nezaměnitelný charakter kdysi jistě velmi významného a bohatého místa. Vesnice byly s krajinou v minulosti propojeny celou sítí cest, ovšem do dnešní doby se dochovalo v původním rozsahu jen velmi malé množství venkovských dlážděných cest. Pavlovická cesta svědčí o bývalé významnosti a bohatosti obce. Rovněž byla jedinou komunikací, kudy byla obec zásobována pitnou vodou právě ze zmíněné studánky. Unikátní je právě propojení těchto dvou technických památek v této téměř nedotčené krajině v blízkosti historické obce Pavlovice. Barokní studánka, na venkovské poměry poměrně nezvyklého architektonického vzezření, je intaktně dochovaným příkladem stavby, jež měla chránit pramen. Soubor těchto dvou památek je velmi hodnotným a autenticky dochovaným příkladem barokního venkovského stavitelství, které dokládá architektonické kvality, stavební dlažební technologie a vývoj tohoto druhu stavitelství nejen v oblasti Českolipska. Výše uvedené památky reprezentují jistou nezvyklost až velkolepost v rámci venkovského stavitelství a dokumentují rozvoj Pavlovic nejen v 17. století, ale i v jeho pozdějších proměnách. Dlážděná cesta a studánka jsou tedy významné z hlediska architektonického, historického, technického, dokumentačního i krajinotvorného. Vypovídají o historickém vývoji vesnice a svým krajinotvorným souzněním společně s lidskou činností vytvářejí nezaměnitelnou paměť tohoto místa. Mají i hodnotu urbanistickou, neboť kopírují původní půdorysné rozvržení. Dlážděná cesta a studánka v Pavlovicích, okr. Česká Lípa, Liberecký kraj, splňují podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku, neboť tyto dosud nedocenené památky jistě obohatí fond památkově chráněného dědictví tohoto kraje.

Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí je kopie katastrální mapy se zákresem umístění kulturní památky.

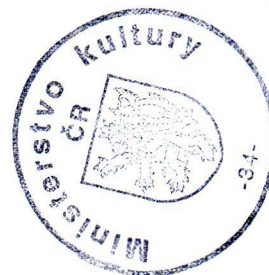
P o u č e n í:

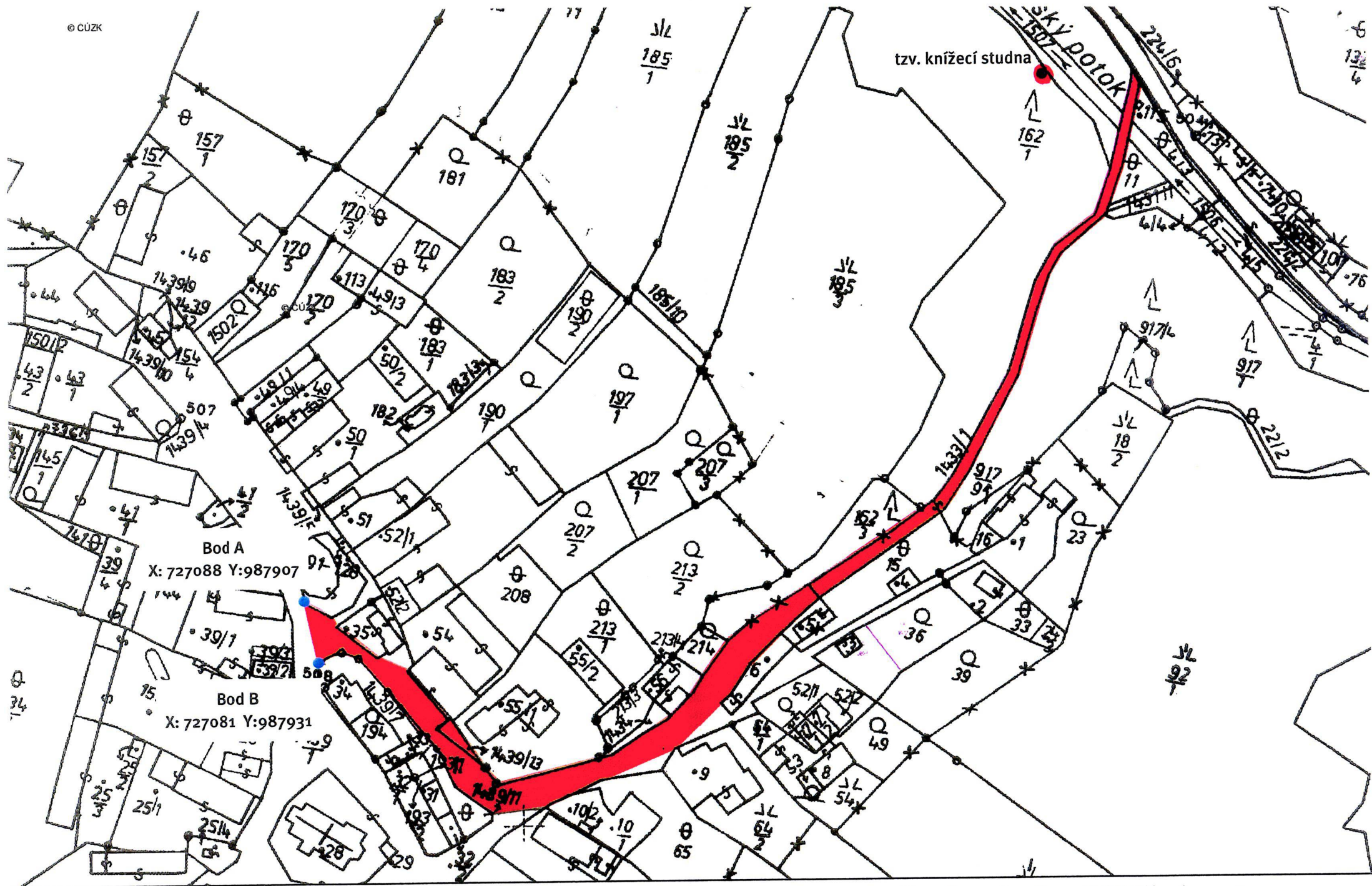
Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po

dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Pavlovice (okr. Česká Lípa). Snímek katastrální mapy s vyznačením plochy dlážděné cesty mezi Pavlovicemi a Popelovem a tzv. knížecí studny.